

Sygn. akt **XP (upr) 226/12**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2013 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu, Wydział X Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Agata Masłowska

Protokolant Iwona Markiewicz

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2013 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. P.** oraz **G. M.**

przeciwko **Marszałkowi Województwa (...), (...)**W. U. P. –. F. G. Ś. P.

o wynagrodzenie

I. oddala powództwo powódki A. P.;

II. oddala powództwo powódki G. M.;

III. ustala, że koszty sądowe w postaci opłat sądowych od pozwów, od których powódki były zwolnione z mocy ustawy, ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt **XP (upr) 226/12**

UZASADNIENIE

Pozwem z 14 grudnia 2011 r. (k.2-4, k.7-9) powódka A. P. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od F. G. Ś. P. kwoty 6.755,85 zł, w tym 1.351,17 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 11 lipca 2010 r. tytułem wynagrodzenia za pracę za czerwiec 2010 r., 1.351,17 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 11 sierpnia 2010 r. tytułem wynagrodzenia za pracę za lipiec 2010 r. oraz 4.053,51 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 1 sierpnia 2010 r. tytułem odszkodowania. Uzasadniając swe żądanie, powódka wskazała, że prawomocnym nakazem zapłaty z 18 października 2010 r. jej pracodawca (...) Sp. z o.o. został zobowiązany do zapłaty na jej rzecz w/w kwot, ale dotychczas ich nie wypłacił. W toku postępowania egzekucyjnego okazało się, że pracodawca jest niewypłacalny. Powódka wskazała, że pracodawca nie prowadzi żadnej działalności, jego siedziba nie mieści się pod adresem podanym w KRS, nie posiada majątku ruchomego ani nieruchomości.

Nakazem zapłaty z 30 stycznia 2012 r. (k.24), wydanym w postępowaniu upominawczym (sygn. akt X Np upr 4/12) Sąd w całości uwzględnił powyższe żądanie.

Strona pozwana F. G. Ś. P. złożyła sprzeciw (k.27-32) od tego nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów zastępstwa. Strona pozwana wskazała, że brak było przesłanki niewypłacalności pracodawcy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. (poprzednio: w K.) w rozumieniu art. 3, art. 8 i art. 8a ustawy z 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, a ponadto ani odszkodowanie z art. 55¹ § 1 kodeksu pracy [dalej: k.p.], ani odsetki z tytułu opóźnienia w wypłaceniu

wynagrodzenia za pracę nie są wymienione w katalogu z art. 12 w/w ustawy. Strona pozwana podniosła, że wniosek o ogłoszenie upadłości pracodawcy został zwrócony. Nie doszło też do faktycznego zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez okres dłuższy niż 2 miesiące z powodu braku środków finansowych, gdyż firma ta po rozwiązaniu umowy o pracę z powódką, tj. po 1 sierpnia 2010 r., dalej prowadziła działalność, co wynika z zeznań jej prezesa B. G., złożonych w postępowaniu karnym. Strona pozwana wyjaśniła, że spółka (...)przeniosła siedzibę z K.do Ł., nie występując z wnioskiem o ujawnienie tej zmiany w KRS.

Po wniesieniu sprzeciwu sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt XP 226/12.

#

Pozwem z 25 listopada 2011 r. (k.2-4 akt XP 250/12) powódka G. M.wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od F. G. Ś. P. kwoty 6.280 zł, tytułem wynagrodzenia za pracę za maj i czerwiec 2010 r., ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy oraz odszkodowania z art. 55 § 1¹ k.p., a także o zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania. Uzasadniając swe żądanie, powódka wskazała, że prawomocnym nakazem zapłaty z 24 sierpnia 2010 r. jej pracodawca (...) Sp. z o.o.został zobowiązany do zapłaty na jej rzecz w/w kwoty, ale dotychczas jej nie wypłacił. W toku postępowania egzekucyjnego okazało się, że pracodawca jest niewypłacalny.

Nakazem zapłaty z 9 lutego 2012 r. (k.24 akt XP 250/12), wydanym w postępowaniu upominawczym (sygn. akt X Np upr 16/12) Sąd w całości uwzględnił powyższe żądanie.

Strona pozwana F. G. Ś. P. złożyła sprzeciw (k.27-29 akt XP 250/12) od tego nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów zastępstwa. Strona pozwana powołała się na te same okoliczności, co w sprawie dotyczącej żądania powódki A. P..

Po wniesieniu sprzeciwu sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt XP 250/12.

Pismem z 18 kwietnia 2012 r. (k.64-66) powódka G. M. wskazała, że jej pracodawca był niewypłacalny, skoro egzekucja była bezskuteczna, nie było środków na rachunku bankowym spółki, zaś spółka nie płaciła składek do ZUS i podatków.

Postanowieniem z 14 maja 2012 r. (k.62, zmienionym postanowieniem z 18 maja 2012 r., k.64) sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia i były dalej prowadzone pod sygn. XP 226/12.

W głosach końcowych (k.161v) strona pozwana oświadczyła, że nie liczy kosztów zastępstwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. P. była pracownikiem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. (później faktycznie: w Ł.) do 31 lipca 2011 r. Jej stosunek pracy ustał wskutek rozwiązania umowy przez powódkę bez wypowiedzenia z powodu ciężkiego naruszenia obowiązków przez pracodawcę.

bezsporne

G. M. była pracownikiem (...) Sp. z o.o. do 30 czerwca 2011 r. Jej stosunek pracy ustał wskutek rozwiązania umowy przez powódkę bez wypowiedzenia z powodu ciężkiego naruszenia obowiązków przez pracodawcę.

bezsporne

Nakazem zapłaty z 27 sierpnia 2010 r., wydanym w postępowaniu upominawczym (sygn. akt XI Np 135/10) Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, Wydział XI Pracy i (...) nakazał stronie pozwanej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł., aby zapłaciła powódce A. P. kwoty: 1.351,17 zł tytułem wynagrodzenia za pracę za czerwiec 2010 r., 1.351,17 zł tytułem wynagrodzenia za pracę za lipiec 2010 r. oraz 4.053,51 zł tytułem odszkodowania, w terminie dwutygodniowym od doręczenia tego nakazu. Nakaz uprawomocnił się.

Dowody:

- tytuł wykonawczy wydany w sprawie o sygn. akt XI Np 135/10 (k.22)

Nakazem zapłaty z 24 sierpnia 2010 r., wydanym w postępowaniu upominawczym (sygn. akt XI Np 143/10) Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, Wydział XI Pracy i (...) nakazał stronie pozwanej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł., aby zapłaciła powódce G. M.: kwotę 363,90 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia za maj 2010 r. z ustawowymi odsetkami od 10 czerwca 2010 r., kwotę 1.351,17 zł tytułem wynagrodzenia za czerwiec 2010 r. z ustawowymi odsetkami od 10 lipca 2010 r., kwotę 512 zł tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy z ustawowymi odsetkami od 10 lipca 2010 r., kwotę 4.053,51 zł tytułem odszkodowania w związku z rozwiązaniem umowy bez wypowiedzenia z winy pracodawcy z ustawowymi odsetkami od 15 lipca 2010 r., w terminie dwutygodniowym od doręczenia tego nakazu. Nakaz uprawomocnił się.

Dowody:

- kopia tytułu wykonawczego wydanego w sprawie XI Np 143/10 (k.6 akt XP 250/12)

Postępowanie egzekucyjne o sygn. Km 1844/10, prowadzone na podstawie tytułu wykonawczego w postaci powyższego nakazu zapłaty z 24 sierpnia 2010 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z wniosku A. P. przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł., zostało przekazane przez Komornika Sądowego T. G. (1) przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w dniu 23 grudnia 2010 r. do dalszego łącznego prowadzenia Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w J., z uwagi na powstanie zbiegu co do rachunku bankowego dłużnika.

Postanowienie o tożsamej treści zostało w tym samym dniu wydane w sprawie o sygn. Km 1469/10, prowadzonej z wniosku wierzycielki G. M., w oparciu o tytuł wykonawczy wydany w sprawie o sygn. XI Np 143/10.

Dowody:

- odpis postanowienia z 23.12.2010 r. (k.22)
- kopia odpisu postanowienia z 23.12.2010 r. (k.9 akt XP 250/12)

Postanowieniem z 10 sierpnia 2011 r. (nr EA- (...)) Naczelnik Urzędu Skarbowego w J. umorzył postępowanie egzekucyjne wierzycielki A. P., prowadzone wobec (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., z uwagi na stwierdzenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyskuje się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne. Administracyjny organ egzekucyjny stwierdził nieściągalność dochodzonego obowiązku. Ustalił, że rachunek bankowy zobowiązanej spółki w Banku (...) S.A. we W., będący przedmiotem rozstrzygniętego zbiegu egzekucji administracyjnej z sądową, pozostawał od ponad roku bez środków pieniężnych, zaś (...) Sp. z o.o. od 1 stycznia 2009 r. nie posiada siedziby pod adresem ujawnionym w Krajowym Rejestrze Sądowym (ul. (...), K.) i nie prowadzi działalności gospodarczej na terenie objętym zasięgiem działania Naczelnika Urzędu Skarbowego w J., nie posiada też majątku ruchomego ani nieruchomości, z którego ten organ egzekucyjny mógłby prowadzić skutecznie egzekucję. Organ administracyjny wskazał ponadto, że poszukiwania majątku dłużnika w kraju nie przyniosły pozytywnych rezultatów.

Postanowienie o tożsamej treści zostało w tym samym dniu wydane w sprawie egzekucyjnej prowadzonej z wniosku wierzycielki G. M. (nr EA- (...)).

Dowody:

- odpis postanowienia z 10.08.2011 r. (k.22, kopia: k.17)
- odpis postanowienia z 10.08.2011 r. (k.11 akt XP 250/12)

W dniu 27 sierpnia 2011 r. A. P. złożyła do F. G. Ś. P. wniosek o wypłatę świadczeń w kwocie 6.755,85 zł. Wskazała, że zaprzestano jej wypłacania wynagrodzenia w czerwcu 2010 r.

Dowody:

- kopia wniosku z 27.08.2011 r. (k.34-35)

W dniu 29 sierpnia 2011 r. G. M. złożyła do F. G. Ś. P. wniosek o wypłatę świadczeń w kwocie 6.280,58 zł. Wskazała, że zaprzestano jej wypłacania wynagrodzenia w czerwcu 2010 r.

Dowody:

- kopia wniosku z 29.08.2011 r. (k.30 akt XP 250/12)

Pismami z 16 listopada 2011 r. F. G. Ś. P. poinformował A. P. i G. M., że odmawia wypłaty żądanych przez nie kwot. Wskazał, że ustalono, że nie zachodziła żadna z przesłanek niewypłacalności, o której mowa w ustawie z 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Wniosek o ogłoszenie upadłości pracodawcy został zwrócony, nie ujawniono również w KRS rozwiązania spółki. Postępowanie wyjaśniające nie wykazało faktycznego zaprzestania działalności przez pracodawcę. Ponadto odnośnie odszkodowania należnego na podstawie art. 55 § 1¹ kodeksu pracy Fundusz wskazał, że w/w ustawa nie przewiduje go jako świadczenia podlegającego wypłacie z Funduszu.

Dowody:

- pismo z 16.11.2011 r. (k.22)
- pismo z 16.11.2011 r. (k.13 akt XP 250/12)

Zarządzeniem z 29 października 2010 r. Przewodniczący w Sądzie Rejonowym w Jeleniej Górze, Wydział VIII Gospodarczy ds. upadłościowych i naprawczych, w sprawie o sygn. VIII GU 26/10, zwrócił wniosek A. P. o ogłoszenie upadłości (...) Sp. z o.o. w K. wobec niezuzpełnienia jego braków.

Dowody:

- kopia odpisu zarządzenia z 29.10.2010 r. (k.36)

Sytuacja ekonomiczna (...) Sp. z o.o. od końca 2008 r. pogarszała się, m.in. z uwagi na kryzys gospodarczy. Pod koniec 2009 r. zredukowano zatrudnienie o 10 osób, obroty spadły o ok. 50%. Na początku 2010 r. zarząd podjął decyzję o zmniejszeniu powierzchni biurowej. W dniu 30 kwietnia 2010 r. spółka otrzymała wypowiedzenie umowy najmu lokalu będącego siedzibą firmy; przyczyną były opóźnienia w płatności czynszu. W lipcu 2010 r. znaczna część pracowników rozwiązała stosunki pracy z uwagi na nieterminową wypłatę wynagrodzenia.

W lutym 2011 r. firma nie posiadała środków trwałych. Nie była właścicielem nieruchomości, biuro wynajmowała. Pojazdy wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej były w posiadaniu spółki na podstawie umowy leasingu i w związku z zaległościami w ratach leasingowych zostały zwrócone leasingodawcy w okresie od stycznia do lipca 2010 r. Rachunki bankowe firmy były zajęte od 2008 r. w związku z egzekucją administracyjną. Od czerwca 2010 r. biuro mieściło się przy ul. (...) w Ł., i w tym okresie trzech pracowników realizowało końcówki zamówień, natomiast w lutym 2011 r. spółka zatrudniała 5 pracowników, nie licząc osób przebywających na urloпах macierzyńskich lub wychowawczych. Spółka miała siedzibę w K. przy ul. (...) oraz oddziały w Ł. przy ul. (...), ale wszystkie te lokale opuściła z uwagi na zakończenie ich najmu. Również pod adresem ul. (...) w Ł. obecnie nie prowadzi działalności. Lokal przy ul. (...) nie był wynajmowany przez pracodawcę powódek, umowę najmu zawarł z właścicielem lokalu T. G. (2) (mąż B. G., prezesa zarządu (...) Sp. z o.o.) w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej.

Dowody:

- kopia protokołu przesłuchania B. G. z 24.02.2011 r., sygn. akt 4Ds 878/10 (k.37-39)
- kopia odpisu wyroku zaocznego z 31.10.2012 r., sygn. XI P 396/12 (k.152)
- pismo z 22.03.2012 r. (k.67 akt XP 250/12)
- częściowo: przesłuchanie A. P. w charakterze powódki (k.111)
- częściowo: przesłuchanie G. M. w charakterze powódki (k.111-112)

W Krajowym Rejestrze Sądowym nie ujawniono zmiany siedziby (...) Sp. z o.o. i nadal wskazany jest tam jako adres siedziby adres: ul. (...), K.. Nie ujawniono w KRS ogłoszenia wobec tej spółki upadłości. Nie wykreślono spółki z rejestru, ani nie wpisano ostrzeżenia o jej likwidacji. W KRS ujawniono szereg postępowań egzekucyjnych, które w latach 2010-2011 zakończyły się umorzeniem z uwagi na fakt, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych. Ostatnie złożone do akt rejestrowych roczne sprawozdanie finansowe pochodzi z 2007 r.

Dowody:

- odpis pełny z KRS dot. (...) Sp. z o.o. (k.55-57)

(...) Sp. z o.o. w marcu 2011 r. miała zaległości w zobowiązaniach podatkowych rzędu kilkuset tysięcy złotych. Dotyczyły one okresu od 2008 r. do końca 2009 r.

Dowody:

- kopia pisma Naczelnika Urzędu Skarbowego w J. z 7.03.2011 r. (k.40)

Sąd zważył, co następuje:

Oba powództwa podlegały oddaleniu wobec niewykazania przez powódki ustawowych podstaw odpowiedzialności F. G. Ś. P. za zobowiązania ich pracodawcy.

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o przedstawione przez strony dowody z kopii dokumentów, jak również z przesłuchania powódek. Sąd podjął również próbę przeprowadzenia z urzędu dowodu z przesłuchania prezesa spółki będącej byłym pracodawcą powódek, ewentualnie z zeznań jej udziałowców, jednak nie przyniosły one efektu, gdyż B. G. nie podejmowała korespondencji pod żadnym z ustalonych adresów prywatnych lub adresów prowadzenia działalności przez spółkę i zachodziły uzasadnione podstawy, aby uznać, że pod żadnym z nich aktualnie nie przebywa. Podobnie bezskuteczne okazało się wezwanie współników spółki. Wobec tego Sąd ograniczył się do przeprowadzenia dowodu z kopii protokołu przesłuchania B. G., przeprowadzonego w lutym 2011 r. w postępowaniu karnym. Co do zasady w postępowaniu cywilnym nie powinno się zastępować dowodów osobowych (z zeznań świadków) dowodami z zapisków, notatek służbowych, zaprotokołowanych oświadczeń i innych dokumentów, gdyż zasada bezpośredniości wymaga, aby tego rodzaju dowody przeprowadzane były poprzez przesłuchanie przez Sąd osób, od których pochodzi oświadczenie udokumentowane w formie pisemnej. Niemniej jednak w wyjątkowych sytuacjach względy celowości mogą przemawiać za dopuszczeniem dowodu z dokumentów w miejsce dowodu z zeznań świadka. Tak będzie np. gdy niecelowe lub niewykonalne jest przesłuchanie świadka z uwagi na obiektywne przeszkody w przeprowadzeniu tego dowodu. Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach dopuszczał korzystanie z tego rodzaju pośrednich dowodów. W wyroku z 15.10.2009 r. (I CSK 238/09, OSNC-ZD 2010/3/68) Sąd Najwyższy stwierdził, że dopuszczenie dowodu z protokołów zeznań świadków złożonych w innej sprawie, których przesłuchanie jest niemożliwe, nie stanowi naruszenia zasady bezpośredniości. Wyrzekł pogląd, że w takiej sytuacji dopuszczenie dowodu z protokołu ich zeznań jest jedynym rozsądnym wyjściem procesowym. Z kolei w wyroku z 30.05.2008 r. (III CSK 344/07, Lex nr 490435) Sąd Najwyższy wskazał, że bez naruszenia zasady bezpośredniości przewidzianej w art. 235 k.p.c., możliwe jest

dopuszczenie dowodu z protokołów zeznań świadków przesłuchanych w innej sprawie, ale tylko pod warunkiem, że żadna ze stron nie zażądała przeprowadzenia tych dowodów przed sądem orzekającym. W związku z tym Sąd uznał, że dopuszczalne było w sprawie czynienie ustaleń w oparciu o zaprotokołowane zeznania B. G., złożone w sprawie o sygn. 4Ds 878/10.

Z uwagi na zmianę z dniem 1.01.2012 r. zasad działania Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych Sąd z urzędu sprostował (k.161) oznaczenie strony pozwanej. Do 1.01.2012 r. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych był państwowym funduszem celowym i posiadał osobowość prawną; obecnie, z uwagi na zmianę brzmienia art. 24 ust. 1 ustawy z 13.07.2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 2006 r., nr 158, poz. 1121 ze zm., dalej: ustawa), utracił osobowość prawną i nie może samodzielnie występować w obrocie prawnym jako osoba prawna. W jego miejsce wstąpił dysponent Funduszu (minister właściwy do spraw pracy), który zgodnie z art. 24 ust. 3 pkt 2 ustawy występuje w takich przypadkach w obrocie prawnym pod nazwą Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych z siedzibą w W.. Jednocześnie jednak z art. 31 ust. 1 ustawy wynika, że określone w ustawie zadania z zakresu ochrony roszczeń pracowniczych realizują minister właściwy do spraw pracy (tj. dysponent funduszu) oraz marszałkowie województw przy pomocy wojewódzkich urzędów pracy. Wynika stąd, że po utracie osobowości prawnej przez stronę pozwaną, w jej miejsce obowiązki objęte pozwem przejął Skarb Państwa działający w tym konkretnym przypadku przez swoją jednostkę organizacyjną, tj. Marszałka Województwa (...), (...)W. U. P. – F. G. Ś. P.

Podstawę prawną żądań obu powódek stanowiły przepisy powołanej wyżej ustawy z 13.07.2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, które w wyjątkowych przypadkach umożliwiają uzyskanie wypłaty niektórych należności pracowniczych od F. G. Ś. P., w miejsce niewypłacalnego pracodawcy. Podkreślenia wymaga, że odpowiedzialność Funduszu nie wynika wyłącznie z faktu, że pracodawca sam nie zaspokoił swoich zobowiązań względem pracownika i że egzekucja prowadzona przeciwko niemu nie była skuteczna. Konieczne jest bowiem spełnienie dodatkowych warunków, uzasadniających odpowiedzialność Funduszu. Przez „niewypłacalność” pracodawcy należy więc rozumieć sytuację odpowiadającą warunkom określonym ściśle przez w/w ustawę, nie zaś każdy przypadek nieregulowania swych zobowiązań przez pracodawcę.

Zaspokojeniu ze środków Funduszu podlegają tylko niektóre należności przysługujące od pracodawcy. Jak wynika z art. 12 ustawy, w razie niewypłacalności pracodawcy niezaspokojone roszczenia pracownicze podlegają zaspokojeniu ze środków Funduszu. Zaspokojeniu ze środków Funduszu podlegają należności główne z tytułu wynagrodzenia za pracę oraz przysługującego pracownikowi na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów prawa pracy wynagrodzenia za czas niezawinionego przez pracownika przestoju, za czas niewykonywania pracy (zwolnienia od pracy) i za czas innej usprawiedliwionej nieobecności w pracy, wynagrodzenia za czas niezdolności pracownika do pracy wskutek choroby, o którym mowa w art. 92 k.p., wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego, odprawy pieniężnej przysługującej na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, o którym mowa w art. 171 § 1 k.p., należny za rok kalendarzowy, w którym ustał stosunek pracy, odszkodowania, o którym mowa w art. 36¹ § 1 k.p., dodatku wyrównawczego, o którym mowa w art. 230 i 231 k.p. oraz składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawców na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych – ale tylko warunkiem powstania ich w terminach określonych w art. 12 ust. 3-6. W niniejszej sprawie powódki mogły się więc domagać wyłącznie wynagrodzenia za pracę oraz ekwiwalentu, natomiast nie mogły żądać ani odsetek za opóźnienie w płatności przez pracodawcę, ani też odszkodowania należnego na podstawie art. 55 § 1¹ k.p.

Aby pracownik mógł domagać się od Funduszu wypłaty powyższych należności, musi mieć miejsce, jak już wskazano, niewypłacalność pracodawcy w rozumieniu powołanej ustawy. Definicję niewypłacalności przyjętą na potrzeby tych roszczeń zawierają art. 3-8a w/w ustawy. Żadna z przesłanek określonych przywołanymi przepisami nie została spełniona.

Po pierwsze, zgodnie z art. 3 ust 1 w/w ustawy, niewypłacalność pracodawcy zachodzi, gdy sąd upadłościowy, na podstawie przepisów ustawy z 28.02.2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze, wyda postanowienie o: (1) ogłoszeniu

upadłości pracodawcy obejmującej likwidację majątku dłużnika; (2) ogłoszeniu upadłości pracodawcy z możliwością zawarcia układu; (3) zmianie postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu na postanowienie o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika; (4) oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości pracodawcy, jeżeli jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania; (5) oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości w razie stwierdzenia, że majątek dłużnika jest obciążony hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską w takim stopniu, że pozostały jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania. Z przedstawionego przez stronę pozwaną odpisu zarządzenia z 29.10.2010 r. (k.36) wynika, że choć co prawda wniosek o ogłoszenie upadłości pracodawcy powódek ((...) Sp.z o.o.) został złożony, niemniej jednak nie zapadło żadne z powołanych wyżej orzeczeń, gdyż wniosek ten został zwrócony wskutek nieuzupełnienia jego braków formalnych i wobec tego nie wywołał żadnych skutków prawnych. Z treści odpisu pełnego z (...) Sp. z o.o. wynika przy tym, że w KRS nie ujawniono ogłoszenia upadłości w jakimkolwiek innym postępowaniu, niż postępowanie zainicjowane przez A. P..

Po drugie, nie zachodzą sytuacje unormowane art. 4-7 ustawy, gdyż były pracodawca powódek nie był przedsiębiorcą zagranicznym i nie było prowadzone wobec niego zagraniczne postępowanie upadłościowe.

W myśl art. 8 ust. 1 ustawy niewypłacalność pracodawcy zachodzi również, gdy w postępowaniu krajowym w razie niezaspokojenia przez pracodawcę roszczeń pracowniczych z powodu braku środków finansowych: (1) na podstawie przepisów Prawa upadłościowego i naprawczego sąd upadłościowy wyda postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego, jeżeli majątek pozostały po wyłączeniu z niego przedmiotów majątkowych dłużnika obciążonych hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, ewentualnie wierzyciele zobowiązani uchwałą zgromadzenia wierzycieli albo postanowieniem sędziego-komisarza nie złożyli w wyznaczonym terminie zaliczki na koszty postępowania, a brak jest płynnych funduszy na te koszty; (2) organ założycielski podejmie decyzję o wdrożeniu postępowania likwidacyjnego wobec przedsiębiorstwa państwowego, o ile likwidacja nie jest skutkiem przekształcenia, łączenia lub podziału tego przedsiębiorstwa; (3) sąd orzeknie rozwiązanie spółki handlowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15.09.2000 r. Kodeks spółek handlowych; (4) minister właściwy do spraw gospodarki wyda, na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, decyzję o zakazie wykonywania działalności gospodarczej, wykonywanej na takich samych zasadach, jak przedsiębiorcy polscy, przez przedsiębiorcę zagranicznego w ramach utworzonego oddziału z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; (5) minister właściwy do spraw gospodarki wyda, na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, decyzję o zakazie wykonywania działalności przez przedsiębiorcę zagranicznego, w ramach utworzonego przedstawicielstwa z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; (6) zgodnie z przepisami art. 7-7i ustawy z 19.11.1999 r. Prawo działalności gospodarczej lub przepisami o swobodzie działalności gospodarczej organ ewidencyjny wykreśli pracodawcę będącego osobą fizyczną z Ewidencji Działalności Gospodarczej w wyniku zawiadomienia o zaprzestaniu wykonywania działalności gospodarczej lub stwierdzenia trwałego zaprzestania wykonywania przez pracodawcę działalności gospodarczej. Powódki nie przedstawiły dowodów potwierdzających, że zaszła którakolwiek z przytoczonych w tym przepisie sytuacji.

Nie została wreszcie spełniona także i przesłanka niewypłacalności opisana art. 8a ustawy, a mianowicie nie miała miejsca sytuacja „niezaspokojenia roszczeń pracowniczych z powodu braku środków finansowych w przypadku faktycznego zaprzestania działalności przez pracodawcę, trwającego dłużej niż 2 miesiące”. Istotnie, niektóre fakty mogłyby potwierdzać tezę o zaprzestaniu prowadzenia działalności – były pracodawca powódek zaprzestał odbierania korespondencji pod którymkolwiek z adresów wskazanych w KRS, nie składa sprawozdań finansowych, egzekucja prowadzona przeciwko niemu jest bezskuteczna i nie reguluje on swoich zobowiązań publicznoprawnych. Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie potwierdziło jednak, by faktycznie doszło do zaprzestania prowadzenia działalności. Jeśli chodzi o brak działalności pod adresami ujawnionymi w KRS, to zeznania B. G. złożone w postępowaniu karnym, podobnie jak i przesłuchanie powódek potwierdzają, że jeszcze w czasie zatrudnienia powódek pracodawca zaprzestał prowadzenia działalności pod adresami wynikającymi z KRS, gdyż wypowiedziano mu umowy najmu lub sam z przyczyn ekonomicznych z nich zrezygnował. Ostatni znany Sądowi i stronom adres, pod którym

spółka działała jeszcze w lutym 2011 r., to ul. (...) w Ł., przy czym był to w rzeczywistości lokal wynajmowany przez męża B. G., nie zaś przez spółkę (...). Sam zatem fakt niezgłoszenia kolejnych zmian siedziby nie świadczy o zaprzestaniu prowadzenia działalności, tylko o zaniedbaniach spółki (być może mających zresztą na celu utrudnienie poszukiwania jej majątku przez wierzycieli). Z kolei jeśli chodzi o brak sprawozdań finansowych, (...) Sp. z o.o. zaprzestała ich składania jeszcze przed ustaniem stosunku pracy powódek i przed zaprzestaniem wypłacania im wynagrodzenia za pracę. Ostatnie złożone roczne sprawozdanie finansowe dotyczy roku 2007, zaś powódki przestały w tej firmie pracować dopiero w połowie 2010 r. Zaprzestanie składania sprawozdań nie było więc związane z zaprzestaniem działalności. Także umorzenie postępowań egzekucyjnych nie świadczy o zaprzestaniu prowadzenia działalności – świadczy tylko o tym, że wierzyciele i organy egzekucyjne nie byli w stanie ustalić majątku spółki pozwalającego na skuteczne prowadzenie egzekucji. Również nieregulowanie zobowiązań samo w sobie nie jest dowodem zaprzestania działalności. Jak bowiem wynika z protokołu przesłuchania B. G., (...) Sp. z o.o. po rozwiązaniu umów o pracę przez powódki (co miało miejsce 30.06.2011 r. i 31.07.2011 r.) nadal prowadziła działalność gospodarczą, z tym że z uwagi na bardzo trudną sytuację ekonomiczną jedynie w ograniczonym zakresie. Z zeznań prezesa zarządu spółki wynika, że jeszcze w lutym 2011 r. spółka nadal realizowała swoje zadania i zatrudniała pięciu pracowników, nie licząc osób na urloпах macierzyńskich i wychowawczych. Zeznania te potwierdzają, że spółka miała bardzo poważne problemy z płynnością finansową i zdecydowanie zredukowała swoją działalność, niemniej jednak nie zaprzestała jej. Zmiana siedziby firmy i wyzbycie się znacznej części majątku były spowodowane właśnie tymi kłopotami finansowymi. Sąd stwierdził, że zeznania B. G. zaprotokołowane w postępowaniu karnym są w tej mierze wiarygodne, gdyż to, czy działalność gospodarcza jest nadal przez spółkę prowadzona, czy też nie, nie miało większego wpływu na ewentualną odpowiedzialność karną B. G. i trudno uznać, że twierdzenia przesłuchiwanej osoby miały w tym zakresie jedynie na celu uniknięcie kary i że stanowiły wyłącznie przyjętą linię obrony.

Warto w tym miejscu zauważyć, że powódki w toku przesłuchania przyznały, że nie wiedzą, czy faktycznie doszło do zaprzestania prowadzenia działalności przez (...) Sp. z o.o. Przyznały też, że przynajmniej przez pewien czas po ustaniu ich stosunku pracy, ich były pracodawca zatrudniał pracowników. Potwierdza to zresztą poniekąd treść wyroku zaocznego z 31.10.2012 r., sygn. XI P 396/12 (k.152), wydanego w sprawie, w której powód domagał się ustalenia, że był pracownikiem (...) Sp.z o.o. aż do stycznia 2012 r.

Wynika stąd, że po ustaniu stosunku pracy powódek ich były pracodawca nie zaprzestał prowadzenia działalności i nie był niewypłacalny w rozumieniu ustawy. Gdyby nawet w okresie późniejszym doszło do niewypłacalności pracodawcy w rozumieniu ustawy, okoliczność ta nie miałaby już wpływu na zasadność roszczeń powódek, gdyż świadczenia z Funduszu podlegają wypłacie tylko wówczas, gdy powstały przed upływem terminów określonych w w/w ustawie, tj. musi nastąpić zbieżność czasowa niewypłacalności pracodawcy, daty ustania stosunku pracy i daty wymagalności roszczeń. Art. 12 ust. 3 w/w ustawy stanowi, że roszczenia o wynagrodzenie za pracę podlegają zaspokojeniu za okres nie dłuższy niż 3 miesiące poprzedzające datę wystąpienia niewypłacalności pracodawcy albo za okres nie dłuższy niż 3 miesiące poprzedzające ustanie stosunku pracy, jeżeli ustanie stosunku pracy przypada w czasie nie dłuższym niż 9 miesięcy poprzedzających datę wystąpienia niewypłacalności pracodawcy. Z kolei zgodnie z art. 12 ust. 4 tej ustawy, roszczenie o ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy podlega zaspokojeniu, jeżeli ustanie stosunku pracy nastąpiło w okresie nie dłuższym niż 9 miesięcy poprzedzających datę wystąpienia niewypłacalności pracodawcy. Gdyby więc nawet okazało się, że niewypłacalność (w rozumieniu faktycznego zaprzestania działalności z powodu braku środków) nastąpiła obecnie (tj. po styczniu 2012 r., kiedy to najwyraźniej spółka zatrudniała jeszcze pracowników, co wynika z w/w wyroku zaocznego), byłoby to bez znaczenia dla sprawy, gdyż terminy określone art. 12 ustawy już upłynęły.

Z tych przyczyn Sąd uznał, że powódki nie wykazały w sposób przekonujący, że ich były pracodawca (...) Sp.z o.o. był niewypłacalny w rozumieniu przepisów ustawy z 13.07.2006 r., w tym w szczególności nie wykazały, aby nastąpiło w jego przypadku faktyczne zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej. Nie było więc podstaw odpowiedzialności strony pozwanej względem powódek i tym samym ich powództwa zostały w całości oddalone w pkt I i II wyroku.

Sąd nie orzekał o kosztach procesu, gdyż strona pozwana oświadczyła ostatecznie, że ich nie liczy (k.161v), a powódki nie mogły się ich domagać, po pierwsze z uwagi na przegranie sporu, a po drugie z uwagi na niewykazanie, aby podniosły koszty procesu w konkretnej kwocie. Niepokrytymi kosztami sądowymi, w postaci opłat sądowych od pozwów, od których powódki były z mocy ustawy zwolnione, Sąd obciążył natomiast Skarb Państwa na podstawie art. 113 ust.1 u.k.s.c. (pkt III wyroku)